

Nr 115.

Ankom till riksdagens kansli den 23 april 1937 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående viss ändring i 1927 års malmavtal mellan svenska staten, å ena, samt Luossavaara-Kiirunavaara Aktiebolag och Trafikaktiebolaget Grängesberg—Oxelösund, å andra sidan, jämte en i ämnet väckt motion.

(4:e avd.)

I en den 26 februari 1937 dagtecknad proposition, nr 155, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för nämnda dag, föreslagit riksdagen bemyndiga Kungl. Maj:t att å statens vägnar med Luossavaara-Kiirunavaara Aktiebolag och Trafikaktiebolaget Grängesberg—Oxelösund träffa avtal om ändring av 1927 års malmavtal i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen i statsrådsprotokollet angivna grunder.

I samband härmed har i en inom andra kammaren av herr *H. Hagberg* i Luleå m. fl. väckt motion, nr 437, hemställts, att riksdagen icke måtte bifalla propositionen.

De i 1927 års malmavtal givna bestämmelserna angående beräkning av det frakttillägg, som Luossavaara-Kiirunavaara Aktiebolag under vissa förutsättningar har att utgöra till statens järnvägar, innebära bland annat att till kostnaden för malmbanans drift och underhåll skall läggas ränta å nuvarande och blivande anläggningskostnad för järnvägen. Samma bestämmelser innefatta vidare föreskrift om avsättning till en förnyelsefond, vilken endast må användas till underhåll och ersättning vid järnvägen i fråga.

I framställning den 6 juli 1936 har nämnda bolag yrkat, att behållningen i förnyelsefonden måtte få avdragas från anläggningskostnaden vid beräklandet av den ränta, för vilken bolaget har att i nämnda ordning svara. Därest detta yrkande icke kunde bifallas, har bolaget i andra hand hemställt, att förnyelsefonden måtte göras hos statsverket räntebärande enligt vissa angivna grunder.

Av uppgifter, som lämnas i järnvägsstyrelsens utlåtande i ärendet, framgår, att behållningen i malmbanans förnyelsefond under de första sex åren av bestämmelsens giltighetstid varit relativt begränsad och tämligen konstant, medan den under de följande åren med utpräglad lågtrafik och därav följande begränsning av förnyelsearbeten stigit högst betydligt. För före-

stående förnyelsearbeten eller såsom rörelsekapital beräknas en behållning i förnyelsefonden å ett par miljoner kronor vara tillfyllest. Fondens behållning per den 31 december 1936 uppgick emellertid till 10.8 miljoner kronor.

Departementschefen har i ärendet anfört bland annat följande:

Vid utformandet i 1927 års malmavtal av bestämmelserna om sättet för beräkning av frakttillägg kunde — såsom jämväl järnvägsstyrelsen framhåller — icke förutses, att förnyelsefonden skulle komma att utvisa en behållning som vida överstege vad som kunde erfordras i förlagsmedel och till förnyelsearbeten vid banan. Vid sådant förhållande synes en anpassning av avtalets bestämmelser efter de ändrade förutsättningarna skälig. Denna anpassning synes, i anslutning till vad järnvägsstyrelsen förordat, lämpligen böra ske genom att malmbanan gottskrives inflytande inkomster vid räntebärande placering av förnyelsefondsmedlen i den mån dessa icke prövas vara behövliga för förestående förnyelsearbeten eller såsom rörelsekapital för malmbanan. Från statens sida torde icke böra lämnas någon utfästelse om viss räntefot. Ovissheten om de belopp som kunna bli föremål för räntebärande placering och om den ränta som kan komma att erhållas försvårar en uppskattning av den ekonomiska förmån för bolaget som denna jämkning i bestämmelserna om frakttillägget kan innebära.

I enlighet med vad jag nu anfört tillstyrker jag, att i 1927 års malmavtal infogas en bestämmelse av innehåll, att staten förbinder sig att genom järnvägsstyrelsen söka mot ränta placera de malmbanans förnyelsefond tillhöriga medel som enligt styrelsens beprövande icke erfordras för förnyelsearbeten eller såsom rörelsekapital för malmbanan, samt att låta ränteavkastningen vid beräkningen av frakttillägget tillgodoräknas malmbanan. Bestämmelsen torde böra få gällande kraft räknat från och med ingången av år 1937, då ny avräkningsperiod beträffande frakttillägget börjat löpa. För vidtagande av denna jämkning i malmavtalet erfordras riksdagens medverkan.

Utskottet.

Förevarande medgivande från statens sida skulle endast innebära, att staten, utan att lämna någon garanti för tillämplad räntesats, förbunde sig att söka göra för förnyelsearbeten eller rörelsekapital för malmbanan ej erforderliga förnyelsefondsmedel räntebärande. Utskottet har ej velat motsätta sig, att malmbolagets framställning tillmötesgås i den begränsade utsträckning sålunda i propositionen avses.

Utskottet hemställer,

att riksdagen, med bifall till förevarande proposition och med avslag å motionen II: 437, må bemyndiga Kungl. Maj:t att å statens vägnar med Luossavaara-Kiirunavaara Aktiebolag och Trafikaktiebolaget Grängesberg—Oxelösund träffa avtal om ändring av 1927 års malmavtal i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som av departementschefen i statsrådsprotokollet den 26 februari 1937 angivits.

Stockholm den 23 april 1937.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar *Olof Olsson, Johansson* i Fredrikslund, *Nilsson* i Malmö, *Svensson* i Kompersmåla, *Borell, Gustafsson* i Benestad, *Johanson* i Faleberg, *Nilsson* i Fredriksfält, *Jonsson, Larsson* i Varberg, *Magnusson* och *Bäcklund*; samt

från andra kammaren: herrar *Anderson* i Råstock, *Jansson* i Falun, *Magnusson* i Skövde, *Törnkvist, Eriksson* i Stockholm, *Jeppsson, Andersson* i Höör, *Svensson, Lindberg* i Umeå, *Olsson* i Staxång, *Weijne* och *De Geer* i Hanaskog.
